

$$C_{\text{фр}}(n) + C_{\text{кр}}(n, n+1) \geq \{X(n)^{\text{опт}}[U(n) - a_0 \Pi^{(i)}] + Z(n) - \sum_{r=1}^m X(n-r) a_r \Pi^{(i)}\} \quad (3)$$

Забезпечення виконання цієї умови може бути досягнуто шляхом залучення кредитних коштів $C_{\text{кр}}$, проведенням заходів щодо зменшення постійних витрат $Z(n)$, змінних витрат $U(n)$ на один виріб, прискоренням реалізації продукції шляхом форсування руху товару, маркетингових заходів і т.ін.

Якщо величина оптимального обсягу випуску виробів $X(n)^{\text{опт}}$ істотно відрізняється від досягнутого рівня $X(n)$, то необхідно передбачити додаткові фінансові кошти на збільшення таких оборотних коштів, як незавершене виробництво і виробничі запаси (сировина, матеріали, комплектуючі), які необхідні для забезпечення ритмічності виробництва при нерівномірному доставці матеріалів постачальниками, і збільшення обсягу незавершеного виробництва при існуючому зростанні $X(n)$.

Кругообіг фінансових потоків зумовлює провідну роль виробничої програми підприємства і забезпечувальну роль оборотного капіталу [4].

Отже, орієнтація математичних моделей на багатоцільове вирішення планово-економічних завдань відкриває нові можливості використання систем техніко-економічних і фінансових показників, які застосовуються для оцінки діяльності виробничих підрозділів та в управлінні промисловим підприємством у цілому.

Висновки даного дослідження і перспективи подальших робіт у цьому напрямку. Таким чином, в даному дослідженні запропоновано динамічні моделі формування

виробничої програми машинобудівного підприємства.

Подальшим напрямком даного дослідження можуть стати методичні підходи щодо оцінки ефективності формування виробничих програм у машинобудівній галузі.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Гончар М.Ф. Формування механізмів розроблення та прийняття управлінських рішень у сфері виробництва продукції машинобудівних підприємств / М.Ф. Гончар // Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку : [збірник наукових праць] / відповідальний редактор О. Є. Кузьмін. - Львів : Видавництво Національного університету "Львівська політехніка", 2010. - 324 с.
2. Красовська Т.В. Реалізація виробничої програми машинобудівного підприємства / Красовська Т. В. // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. — 2012. — №4(20). — С.91—95.
3. Орлов О.О. Застосування маржинального аналізу та аналізу чутливості під час формування виробничої програми машинобудівного підприємства / О.О. Орлов, Є.Г. Рясних, Т.А. Гордєєва // Економіка пром-сті. — 2012. — № 1-2. — С. 252-258.
4. Толпыгин А.П. Особенности моделирования производственной программы предприятия в условиях рынка/ А.П. Толпыгин // Модели управления в рыночной экономике. — 2004. — Том 1. — Вып. 7. — С. 321–326.

*Рецензент д.е.н., професор НАНГУ Фісун К.А.
Експерт редакційної колегії к.е.н., доцент УкрДУЗТ Уткіна Ю.М.*

УДК 658.012.8

DOI: <https://doi.org/10.18664/338.47:338.45.v0i50.53212>

УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА: ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ АСПЕКТ

Ус Ю. В., к.е.н., доцент (ХНЕУ ім. С. Кузнеця)

В статті розглянуто питання управління економічною безпекою підприємств. Наведена характеристика принципів, на яких повинна ґрунтуватися система управління економічною безпекою підприємства. В роботі дається перелік заходів з управління економічною безпекою підприємства та їх характеристика. З метою формування системи управління економічною безпекою підприємства наведено організаційні аспекти, на які необхідно звернути особливу увагу з метою ефективного управління. В роботі зроблено наголос на тому, що з метою сталого розвитку підприємства система управління економічною безпекою підприємства повинна бути гнучкою та сприяти максимальному захисту від несприятливих чинників у зовнішньому та внутрішньому середовищі підприємства.

© Ус Ю.В.

Вісник економіки транспорту і промисловості № 49, 2015

Ключові слова: економічна безпека, управління економічною безпекою, управління підприємством, заходи з управління економічною безпекою, фактори впливу, принципи побудови, зовнішнє середовище, внутрішнє середовище.

УПРАВЛЕНИЕ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТЬЮ: ОРГАНИЗАЦИОННЫЙ АСПЕКТ

Ус Ю. В., к.э.н., доцент (ХНЭУ им. С. Кузнеця)

В статье рассмотрены вопросы управления экономической безопасностью предприятий. Приведена характеристика принципов, на которых должна основываться система управления экономической безопасностью предприятия. В работе дается перечень мероприятий по управлению экономической безопасностью предприятия и их характеристика. С целью формирования системы управления экономической безопасностью предприятия приведены организационные аспекты, на которые необходимо обратить особое внимание с целью эффективного управления. В работе сделан акцент на том, что в целях устойчивого развития предприятия система управления экономической безопасностью предприятия должна быть гибкой и способствовать максимальной защите от неблагоприятных факторов внешней и внутренней среды предприятия.

Ключевые слова: экономическая безопасность, управление экономической безопасностью, управление предприятием, меры по управлению экономической безопасностью, факторы влияния, принципы построения, внешняя среда, внутренняя среда.

MANAGEMENT OF ECONOMIC SECURITY: ORGANISATIONAL ASPECTS

Uss Yu V, Ph.D., Assoc. Dep. (KhNUE them. S. Kuznets)

In the article the questions of management of economic security of enterprises. The characteristic of principles that should underpin the system of management of economic safety of the enterprise. The paper gives a list of actions for the management of the enterprise economic security and their characteristics. For the purpose of forming a system of management of economic safety of the enterprise the organizational aspects that need special attention with the aim of efficient management. The work focused on the fact that in order for sustainable development of enterprise system management of economic security of an enterprise must be flexible and protect from adverse factors external and internal environment of the enterprise.

Keywords: economic security, economic security, enterprise management, management measures of economic security, impact factors, principles, external environment, internal environment.

Вступ. В умовах трансформаційних процесів в економіці України одним з головних питань виступає забезпечення сталого розвитку українських підприємств. Негативний вплив факторів зовнішнього та внутрішнього середовищ підприємства неможливо уникнути, але можливо знизити до мінімуму. Тому в останні роки усе частіше науковці приділяють увагу питанням економічної безпеки підприємств. Саме організація та управління економічною безпекою вітчизняних підприємств дозволить покращити фінансово-економічне становище українських підприємств та сприятиме сталому розвитку економіки України в цілому.

Актуальною проблемою сьогодні виступає необхідність вивчення організаційного аспекту управління економічною безпекою підприємств України з метою забезпечення їх ефективного функціонування підприємств.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідженням питань економічної безпеки підприємств займалися багато сучасних

науковців- Ареф'єва О. В. [1], Фоміна М. В [2], Нікітіна А.В. [3], Шемаєва, Л. Г. [4], Кириченко А. А. [5], Шкарлет С. М. [6], Васильєв О. В. [7], Коробчинський О. Л. [8], Живко З. Б. [9] та інші. Однак, багато які важливі проблеми досліджені ще недостатньо. Серед них, на погляд автора, основною проблемою є визначення організаційного аспекту управління економічною безпекою підприємств України.

Метою статті є дослідження організаційного аспекту економічної безпеки підприємств України.

Виклад основного матеріалу. В останні роки актуальності набуває питання управління економічною безпекою підприємства. Управління економічною безпекою підприємства – складний динамічний процес, що поєднує функції управління підприємством (організація, мотивація, контроль, планування та регулювання) з використанням ресурсів підприємства з метою розробки стратегії функціонування відповідно до загроз зовнішнього та внутрішнього середовищ.

Ефективне управління економічною безпекою підприємства сприяє підтриманню стійкості економічного і соціального розвитку, виключення можливостей виникнення соціальних, трудових та інших конфліктів, які загрожують ефективному

функціонуванню підприємства. Керівництво підприємств у своїй діяльності з метою ефективного управління економічною безпекою може впроваджувати велику кількість заходів, основні напрямки яких наведено на рис. 1.

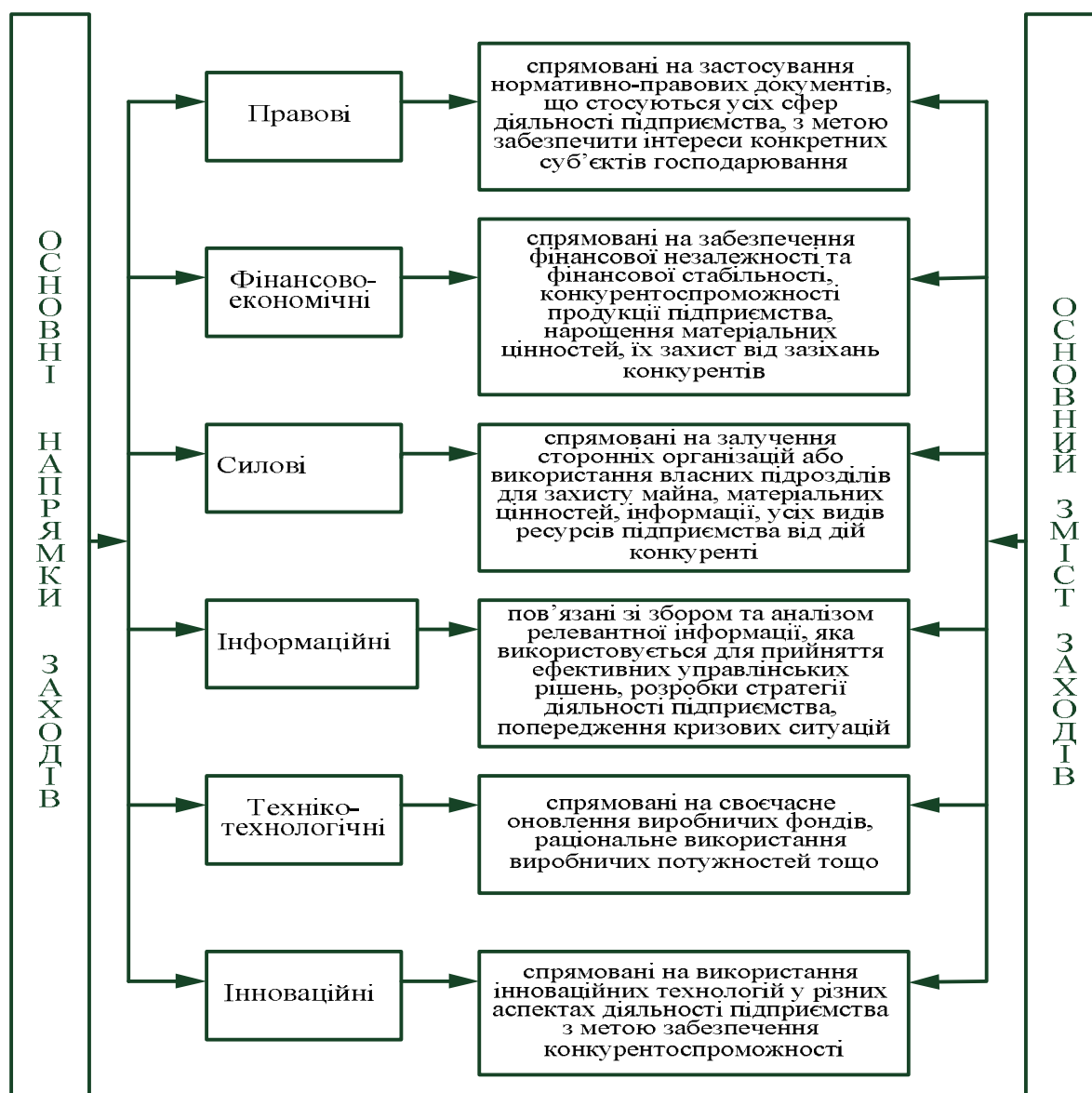

Рис.1. Основні напрямки та зміст заходів управління економічною безпекою підприємства

Сьогодні багато підприємств працюють в умовах невизначеності, тому актуально є впровадження комплексних заходів з підтримання ефективного функціонування системи економічної безпеки підприємства.

Заходи з управління економічною безпекою підприємства повинні ґрунтуватися на

таких принципах: комплексність, безперервність, законність, плановість, економічність, взаємодія, компетентність, поєднання гласності та конфіденційності, пріоритет заходів попередження (вчасність). Характеристика принципів організації заходів з управління економічною безпекою підприємства наведено у табл. 1.

Таблиця 1

Характеристика принципів організації заходів з управління економічною безпекою підприємства

Принцип	Характеристика принципів
Комплексність	Має на меті створення системи безпеки, що сприятиме захищеності підприємства, його майна, персоналу, інформації, різних сфер діяльності від будь-яких небезпек та загроз у внутрішньому та зовнішньому середовищі
Безперервність	Система безпеки повинна постійно захищати інтереси підприємства в умовах ризику та невизначеності
Законність	Впровадження заходів з забезпечення економічної безпеки повинні відповідати чинному законодавству та не суперечити йому
Плановість	Сприяє логічним, послідовним діям зі сторони осіб, що виконують роботу, чітко виконуючи покладені на них обов'язки та вирішуючи поставлені перед ними завдання
Економічність	Побудова системи безпеки повинна бути економічно доцільною
Взаємодія	Всі учасники даного процесу повинні взаємодіяти один з одним
Поєднання гласності та конфіденційності	Система основних заходів безпеки повинна бути відома всім співробітникам підприємства. Однак, цілий ряд способів, сил, засобів, методів забезпечення безпеки повинні бути засекречені та відомі лише вузькому колу осіб
Компетентність	Управлінням економічною безпекою підприємства повинні займатись компетентні, спеціально навчені особи
Пріоритет заходів попередження (вчасність)	Система безпеки повинна на ранніх стадіях виявляти різноманітні деструктивні фактори, з метою розробки заходів щодо попередження їх впливу

З метою формування системи управління економічною безпекою підприємства необхідно звернути особливу увагу на такі організаційні аспекти: визначення діяльності підприємства та сегменту ринку, на якому діє обране підприємство; характеристика місії та цілей діяльності; аналіз внутрішнього середовища підприємства, щодо можливостей та сильних сторін та виявлення реальних загроз; аналіз зовнішнього середовища підприємства, виявлення загроз, їх причини та наслідки впливу; аудит засобів, що існують на підприємстві, із забезпечення безпеки й аналіз їх відповідності виявленим загрозам та моніторинг рівня економічної безпеки підприємства; розробка заходів з удосконалення напрямків управління економічною безпекою підприємства з метою мінімізації впливу негативних факторів зовнішнього та внутрішнього середовища а також ліквідація наслідків їх впливу; впровадження та оцінка удосконаленої системи управління економічною безпекою підприємства. У разі, коли запропонована сукупність заходів з управління економічною безпекою підприємства є ефективною-впровадження її на підприємстві. Якщо ж запропонована система управління економічною безпекою має недоліки необхідно максимально швидко ліквідувати ці недоліки у відповідності з вимогами змін у діяльності підприємства. Обрана система заходів з управління економічною безпекою підприємства не є сталою, вона повинна відповідати умовам сьогодення, а через те повинна носити гнучкий характер та сприяти максимальному захисту від

несприятливих чинників у зовнішньому та внутрішньому середовищі підприємства.

Висновки. В сучасних умовах функціонування підприємства України відчувають постійний вплив несприятливих факторів як у внутрішньому середовищі, так і у зовнішньому середовищі. Вплив цих факторів відчувається у всіх сферах функціонування підприємства і, як наслідок, підприємства втрачають свої позиції як на українському, так і на закордонних ринках. З метою сталого функціонування необхідно створювати та проводити постійний аудит системи управління економічною безпекою підприємства. Рациональне управління економічною безпекою підприємства, що ґрунтується на принципах комплексності, безперервності, законності, плановості тощо та направлена на удосконалення роботи усіх функціональних областей діяльності підприємства, сприятиме ефективній роботі українських підприємств та усієї економіки країни в цілому.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Ареф'єва О. В. Планування економічної безпеки підприємств [Текст] / О. В. Ареф'єва, Т. Б. Кузенко. – Київ : Видавництво Європейського університету, 2005. – 169 с.
2. Фоміна М. В. Проблеми економічно безпечного розвитку підприємств: теорія і практика [Текст]: монографія / М. В. Фоміна. – Донецьк : ДонДУЕТ, 2005. – 141 с.
3. Нікітіна А.В. Система управління економічною безпекою підприємств [Текст] / А.В.

Нікітіна // Збірник наукових праць. Економічні науки. – Чернівці : Книги – ХХІ. – 2012. – Вип. 8. – С. 255-264.

4. Шемаєва Л. Г. Економічна безпека у стратегічній взаємодії з суб'єктами зовнішнього середовища [Текст]: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра екон. наук: спец. 21. 04. 02 / Л. Г. Шемаєва. – К., 2010. – 39 с.

5. Кириченко А. А. Методологічні основи економічної безпеки суб'єктів господарювання в трансформаційній економіці / А. А. Кириченко, Ю. Г. Кім // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – № 12 (90). – С. 53- 65.

6. Шкарлет С. М. Економічна безпека підприємства: інноваційний аспект [Текст]: монографія / С. М. Шкарлет. – К. : Книжкове вид-во

Національного авіаційного університету, 2007. – 435 с.

7. Васильєв О. В. Формування системи управління економічною безпекою промислових підприємств [Текст] / О. В. Васильєв, В. І. Мейта // Економічний аналіз : зб. наук. праць. – 2013. – Том 14. – № 2. – С. 138-145.

8. Коробчинський О. Л. Методика формування системи економічної безпеки підприємства [Текст] / О. Л. Коробчинський // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 4(94). – С. 41-45.

9. Живко З.Б. Стратегічне планування в системі економічної безпеки підприємства [Текст] / З.Б. Живко // Проблеми науки. — 2012. — № 4. — С. 32-39.

*Рецензент д.е.н., професор УІПА Прохорова В.В.
Експерт редакційної колегії к.е.н., доцент УкрДУЗТ Зубенко В.О.*

УДК 347.71:334.716

ЧИННИКИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЧО-КОМЕРЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

*Уткіна Ю.М., к.е.н., доцент,
Веретельник Р.Г., магістр (УкрДУЗТ)*

В умовах постійного впливу факторів зовнішнього середовища керівництво підприємства стикається з необхідністю забезпечення ефективності виробничо-комерційної діяльності. Економіка сучасного періоду характеризується становленням нових соціально-економічних відносин. В системі цих відносин завжди функціонують підприємства з різним рівнем економічного розвитку. Об'єктивні закони ринкової економіки змушують їх постійно знаходити ефективні форми та методи ведення господарства. Основними шляхами підвищення ефективності виробничо-комерційної діяльності підприємства можуть бути як внутрішні (технологія, устаткування, матеріали й енергія, виробниці, працівники, організація та системи, методи роботи, стилі управління тощо), так і зовнішні (покращення державної економічного та соціальної політики; забезпечення достатнього розвитку виробничо-господарської інфраструктури і т.д.). Однак, лише використовуючи всю систему чинників в сукупності, можна досягти високих темпів зростання ефективності розвитку економіки та діяльності підприємства.

Ключові слова: економічна ефективність, чинники забезпечення економічної ефективності, виробничо-комерційна діяльність, шляхи підвищення економічної ефективності, підприємство.

ФАКТОРЫ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ЭФФЕКТИВНОСТИ ПРОИЗВОДСТВЕННО-КОММЕРЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ

*Уткина Ю.Н., к.е.н., доцент,
Веретельник Р.Г., магистр (УкрГУЖТ)*

В условиях постоянного воздействия факторов внешней среды руководство предприятия сталкивается с необходимостью обеспечения эффективности производственно-коммерческой деятельности. Экономика современного периода характеризуется становлением новых социально-экономических отношений. В системе этих отношений всегда функционируют предприятия с разным уровнем экономического развития. Объективные законы рыночной экономики заставляют их постоянно находить эффективные формы и методы ведения хозяйства. Основными путями повышения